

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 26. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 29. marts 2022

Tidspunkt: kl. 15.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Henrik Møller (S), næstformand, Jens Joel (S), Theis Kylling Hommeltoft (S), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Punkt 1. Afrapportering af møde i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2022

Det Europæiske Råd 24-25/3-22 – bilag 6 (konklusioner fra mødet i DER)

Ruslands invasion af Ukraine

Statsministeren: Både USA's præsident, Joe Biden, og Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyy, deltog i mødet. Det vigtigste at fremhæve er, at vi skal holde fast i det vestlige sammenhold mellem EU og NATO. Der kan blive behov for flere sanktioner og for at lukke huller, når man vedtager de sanktionspakker, som allerede er på plads. Der er enighed i hele EU-kredsen om at hjælpe Ukraine humanitært og med den store flygtningestrøm, der nu er blevet skabt, samt at etablere en solidaritetsfond med henblik på at bidrage til at genopbygge Ukraine.

Kim Valentin: Hvor tæt er EU og Ukraine i virkeligheden på hinanden? Var der en samtale om Ukraines muligheder for at blive medlem af EU?

Søren Søndergaard: Jeg tror, at Zelenskyjs tale overraskede mange af os på grund af den meget direkte beskyldning af visse EU-lande for ikke blot at undlade at hjælpe, men nærmest at understøtte Rusland. Jeg vil gerne høre statsministerens kommentar til dette på baggrund af mødet i Det Europæiske Råd. Hvilke lande bidrager ikke til at understøtte den ukrainske befolknings legitime kamp?

Katarina Ammitzbøll: Det er stærkt at se EU stå sammen, og i den forbindelse er det godt, at vi sidder med ved bordet og ikke står udenfor. Kan statsministeren uddybe initiativerne på det humanitære område og på flygtningeområdet? På den ene side skal landene jo selv løfte opgaven, men på den anden side holder nogle medlemsstater virkelig for, herunder Polen, Ungarn og Slovakiet, som ikke har lige så mange midler som andre. Man har taget initiativ til en mere sammenhængende støtte for at opdæmme og hjælpe flygtningestrømmen. Er der i den forbindelse noget nyt om asyl- og migrationspagten, og hvordan skal den aktiveres her?

Fandt der en drøftelse sted om krigens betydning uden for Europa? Jeg tænker især på Mellemøsten og Maghreb og de stigende fødevarer- og energipriser.

Statsministeren: Spørgsmålet om Ukraines EU-medlemskab var genstand for en lang diskussion på mødet på Versailles for godt 14 dage siden. Der er ikke opbakning til et medlemskab, da landet ikke lever op til bestemmelserne. Men der er bred enighed om at have Ukraine så tæt på EU som overhovedet muligt. Vi betragter Ukraine som et europæisk land, og det er vigtigt at intensivere vores samarbejde og hjælp både i den nuværende situation og efterfølgende. Jeg vil i øvrigt bemærke, at Moldova, Georgien og Vestbalkan også har interesse i at blive tæt knyttet til Den Europæiske Union.

Jeg kommer ikke til at udpege enkelte lande i forlængelse af Zelenskyjs tale, men jeg noterede mig, at Zelenskyj værdsætter samarbejdet med Danmark og vores tilsagn om at gøre mere, hvis situationen kræver det.

Lige nu er det uden sammenligning Polen, der tager imod flest flygtninge, hvor 2-3 millioner har krydset grænsen. Ungarn og enkelte andre lande også har taget imod en del. I Danmark har vi også taget imod mange, men slet ikke i samme målestok. I Det Europæiske Råd bliver der ikke drøftet kvoter eller omfordeling. Der bliver heller ikke talt om asyl- og migrationspagten af den simple årsag, at det ikke er efterspurgt af de lande, som ligger i Ukraines umiddelbare nærhed.

Polen ser det som en kæmpe stor opgave, men mener at kunne håndtere den med de andre EU-landes hjælp. Det er nødvendigt, at vi hjælper til, for én ting er at give umiddelbar hjælp til millioner af mennesker på flugt. Noget andet er, hvis det trækker ud, som meget jo tyder på. I så fald vil der være behov for at bygge skoler og hospitaler, og det er jo af en helt anden kaliber. Danmark har givet et klart tilsagn om at ville hjælpe dertil, men det kræver lignende tilsagn fra hele EU. Det arbejder Kommissionen videre med. På trods af, at Polen er genstand for mange andre diskussioner, er der i dette tilfælde grund til at klappe med flaget.

Ulla Tørnæs: Kan statsministeren sige lidt mere om, hvad drøftelserne om solidaritetsfonden gik ud på? Efter min mening er det jo et eksempel på EU-samarbejdet, når det er bedst. I medierne florerer begreberne Marshallplaner og Marshallhjælp, som er gode tiltag, men man bliver nødt til at tage afsæt i de ressourcer, der er i Ukraine, og bidrage til genopbygningen nedefra, frem for bare at flytte ind og tro, at man fikser det. Hvad er størrelsesordenen for fonden?

Har der været diskussioner om krigsforbrydelse og folkedrab, og hvad er man i den forbindelse nået frem til? Den ukrainske regering råber på en større international indgriben med henvisning til brud på de internationale spilleregler. Mener regeringen, at situation er så alvorlig, at man kan tale om, at Responsibility to Protect-princippet (R2P) gælder?

Kim Valentin: En af årsagerne til, at man gik sammen i Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, var at sikre fred i Europa. Det varede i mange år, men nu er der krig, og det kan være relevant at overveje, om det kunne have været forhindret, hvis Ukraine var blevet optaget i EU på trods af alle de bestemmelser, de ikke opfylder. Det er ikke et udtryk for, at jeg mener, at vi skulle have gjort det, men blot en refleksion over, at der er flere årsager til EU-samarbejdet end bare retsstatsprincippet, handel, at overholde traktatens bestemmelser osv. Engang var der et stort fokus på at skabe fred. Har man haft en diskussion om det i Det Europæiske Råd?

Statsministeren: Det var det primære diskussionsemne på mødet for stats- og regeringscheferne på Versailles den 10.-11. marts 2022. I Danmark har vi været enige om en streng meritbaseret tilgang, da det kræver meget at være med i EU's indre marked, antikorruption, retsstatsopbygning, og økonomi generelt. Det har betydelige konsekvenser også for det store fællesskab, når lande optages i EU. Desuden er der lande, som har søgt optagelse før Ukraine, og som så har gennemført relativt store reformer. Jeg er derfor enig med Kim Valentin i, at det handler om at få Ukraine så tæt på som muligt, men ikke med et medlemskab, som situation er nu. Det gælder også for Moldova og landene på Vestbalkan. Der er nogle klare kriterier for et medlemskab, og dem skal man leve op til.

Solidaritetsfonden er endnu på et tidligt stadie, vel snarere et tilsagn, så vi er ikke nærmere med, hvad den skal indeholde. For 6 uger siden var Ukraine et velfungerende land, og nu er det bombet – mange steder til uigenkendelighed. Det bliver dyrt at genopbygge hospitaler, veje, daginstitutioner, boligblokke osv., og det vil Ukraine aldrig nogensinde kunne bære selv. Så er det godt, at den omkringliggende verden, herunder i høj grad Europa, tager det ansvar på sig.

Det kan ses, at der bliver begået krigsforbrydelser i Ukraine. Man går efter civile mål, og det må man ifølge mig ikke. Men det er ikke et EU-anliggende, og derfor har Danmark sammen med andre lande henvist sagen til Den Internationale Straffedomstol (ICC).

Kim Valentin: Der findes aktører i Rusland, som opponerer mod Putins strategi, men som kan blive idømt meget hårde straffe for at udtrykke kritik eller deltage i demonstrationer. Det kan føre til, at nogle af disse mennesker er nødt til at flygte. Samtidig giver en del russiske soldater udtryk for utilfredshed og deserterer. Kunne EU være interesseret i at tilbyde ophold til de deserterede soldater?

Eva Kjer Hansen: Hvordan positionerer Serbien sig i konflikten, og hvordan skal man takle det fremover?

Statsministeren: Vi har ikke diskuteret asyl til russere på topmødet. Jeg vil henvise til udlændinge- og integrationsministeren. Russere vil blive betragtet som tredjelandsborgere og kan søge asyl, hvis de har behov for beskyttelse.

Serbien er vel det europæiske land, som er kommet med de mest bastante udtalelser af forkert karakter i denne konflikt. Med disse udtalelser bevæger Serbien sig beklageligvis længere væk fra EU.

Søren Søndergaard: Blev det diskuteret, om Serbiens udtalelser vil få konsekvenser for dets status som EU-kandidatland?

Eva Kjer Hansen: Hvordan vil man takle situationen, hvis Serbien på et tidspunkt lever op til Københavnskriterierne?

Kim Valentin: Jeg spurgte ikke, om man havde diskuteret asyl til russere på topmødet, men hvad statsministerens holdning var til det.

Statsministeren: Jeg er her for at afrapportere fra mødet i Det Europæiske Råd. Andre spørgsmål til regeringens politik skal stilles til den ansvarlige minister. Vi har ikke haft diskussioner om tredjelandsborgeres adgang til asyl i Europa.

De eksterne relationer blev drøftet på mødet, men ikke med fokus på Serbien. Spørgsmålet er relevant, men der var andre dagsordenspunkter, der fyldte mere. EU skal have Serbiens positionering med i baghovedet i sin videre dialog med landet.

Det strategiske kompas

Statsministeren: Der var også en diskussion om det strategiske kompas for forsvar og sikkerhed på det europæiske kontinent. Der har været tale om, at der skulle være uenigheder mellem NATO og EU, men det er altså ikke tilfældet. I virkeligheden står Vesten mere samlet end før, og det skal vi holde fast i. Der er enighed om behovet for et styrket NATO og et styrket europæisk samarbejde på området. Der kan være situationer i nærområderne, hvor europæere er nødt til at øge indsatsen. Der er også enighed om, at vi ikke skal have en EU-hær. Vi skal i stedet have en europæisk reaktionsstyrke, som vil kunne bruges f.eks. på Balkan, hvis der skulle ske en stigning i spændinger, og konflikten begynder at gå ud over civilbefolkningen. Jeg vil ikke bifalde noget, som kan underminere NATO. Det er der ingen på europæisk plan, der har ønske om.

Energipriser

Statsministeren: Energipriser er en bekymring for alle. Der er enighed om et behov for at hjælpe befolkningerne og gribe ind i markedet, som ikke fungerer. Men vi skal gøre det uden at spænde ben for markedet og den grønne omstilling, og det svært at finde ud af, hvad det rigtige er at gøre på europæisk plan. Forsyningsikkerheden, økonomien og den grønne omstilling er alle vigtige. På topmødet blev der drøftet fælles indkøb på eksempelvis naturgasområdet. Det arbejdes der videre med nu. Kommissionen forsøger samtidig at afklare mulighederne for yderligere EU-tiltag i tæt dialog med markedsaktørerne, og vi forventer et oplæg i maj. Jeg tror, alle er enige om, at vi skal ud af russisk gas og russiske fossile brændsler i det hele taget.

Kim Valentin: Tyder det på, at energiunionen ikke længere er en kampplads, men en del af løsningen for en europæisk sikkerhedspolitik?

Statsministeren: Diskussionen om energi er ikke længere abstrakt. Borgerne i Europa får stadig sværere ved at betale regninger. Energipriser og inflation hænger uløseligt sammen, og kombinationen udgør en kæmpemæssig udfordring. Derfor er vi i Det Europæiske Råd mest optagede af de stigende priser. Det er et nationalt anliggende at afhjælpe problemerne, men vi diskuterer, hvad vi på sigt kan gøre i fællesskab for at afbøde konsekvenserne, bl.a. fællesindkøb, opfyldning af lagre osv.

Bosnien-Hercegovina

Statsministeren: Jeg vil her fremhæve konklusionsteksten om Bosnien-Hercegovina, især behovet for reformer på f.eks. valgområdet. I Det Europæiske Råd er vi enige om, at vi skal holde Balkan tæt på EU. Det er et af vores nærområder, og når der er interne spændinger, er et tæt samarbejde afgørende.

Kim Valentin: Kom man ind på Daytonaftalen i diskussionerne?

Statsministeren: Man kan ikke rigtig tale om Balkan uden at komme ind på den oprindelige aftale, som har udgjort rammen i snart 30 år. Konstruktionen bliver mere skrøbelig, bl.a. på grund af Rusland, men der er enighed om, at vi skal fastholde konstruktionen, om end med nødvendige reformer.

Mødet sluttede kl. 16.00.